REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ: In Viena: M. Dukes Nachf. Max Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Marolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXI.

„GAZETA“ iese în fiĕcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr. N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov *Administraţiunea*, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe sése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 241. Braşov, Miercurĭ 4 (16) Noemvre. 1898.

Conclusiunĭ tendenţióse.

Impărtăşirile fóiei ungurescĭ „Magyar Hirlap“, privitóre la atitudinea episcopului Majlath în cestiunea autonomiei bisericei catolice, despre carĭ am făcut amintire în numĕrul de erĭ, ni-se par mult mai caracteristice, decât ca sĕ nu revenim asupra lor.

Fóia ungurésca, dimpreună cu „distinsul bărbat din cler“, ale căruia vederĭ pretinde a-le comunica, nu se pot nicĭdecum împăca cu atitudinea episcopului Majlath, care vré sĕ se păstreze intactă autonomia bisericei catolice ungurescĭ din Ardeal şi a nu fi contopită în organismul autonomic general al aceleeaşĭ bisericĭ din Ungaria. Acésta pe cuvênt, că starea de separaţiune a bisericei catolice ungurescĭ din Ardeal faţă cu cea din Ungaria ar însemna o negare a „uniunei“ Ardealului cu Ungaria, ér de altă parte pentru-că décă s'ar admite o asemenea separaţiune, atuncĭ şi Românilor uniţĭ ar trebui sĕ li-se dea un organism autonomic deosebit, ca şi cum nu li-s'ar puté da acestora autonomiă, decât numai mănţinêndu-se autonomia celor dintâiŭ.

Cum vine fóia ungurésca şi „distinsul sĕu bărbat din cler“ sĕ facă asemenea conclusiunĭ, nu înţelegem. Raporturile între biserica catolică ungurésca din Ardeal şi între biserica română unită sunt cu totul deosebite şi nu pot fi aduse nicĭ într'o legătură unele cu altele.

Biserica română unită este în privinţa naţională şi a baselor ei de drept cu totul independentă, neatêrnătóre de biserica catolică ungurésca şi cu desĕvîrşire separată de acésta. Póte decĭ episcopului Majlath sĕ-i succédă a mănţiné intactă autonomia bisericei sale din Ardeal, orĭ sĕ nu-i succédă; de aci însĕ nu se póte trage nicĭ o consecenţă în detavorul bisericei române unite.

Décă politicianilor maghiarĭ nu le convine a lăsa pe conaţionalii lor catolicĭ din Ardeal sĕ-şĭ aibă şi mai departe autonomia lor bisericéscă deosebită, acésta încă s'ar puté esplica încâtva. Scopul, la care se ţintesce prin organisarea proiectatei autonomii a bisericei catolice fiind crearea unei bisericĭ naţionale ungurescĭ, e uşor de înţeles, că multora din ei li ar mai conveni, ca acéstă biserică sĕ fiă una şi nedespărţită. Chiar şi din considerarea, că în organismul proiectatei autonomii ar avé sĕ se cuprindă şi numĕróse elemente nemaghiare, dorinţa de-a contopi într'o singură autonomiă bisericéscă pe toţĭ Maghiarii catolicĭ, ca aşa caracterul naţional maghiar sĕ fiă cu atât mai prevalant, se esplică uşor.

Basele de drept, pe carĭ stă biserica catolică ungurésca din Ardeal, încă sunt destul de potrivite pentru de-a da ansă adversarilor sĕi de aḑĭ, ca sĕ o atace. Mai întâiŭ acéstă biserică nu formézā o metropoliă, ci numai un episcopat sufragan al unei metropolii din Ungaria; ea e o parte întregitóre a bisericei catolice ungurescĭ, din ale căreia fondurĭ comune primesce şi ajutóre însemnate.

Din tóte aceste puncte de vedere, deosebirea între biserica ungurésca din Ardeal şi între biserica română unită e ca deosebirea între cer şi pământ. Décă ar fi vorba tocmai de-o fusionare în organismul bisericei catolice ungurescĭ, atuncĭ acésta de-o sută şi de-o miiă de orĭ mai uşor s'ar puté admite faţă de Ungurii catolicĭ din Ardeal, decât faţă de Românii uniţĭ, a căror neatêrnare şi independenţă bisericéscă nu póte fi suprimată sub nicĭ un cuvênt de drept.

Tocmai în vederea acestor consideraţiunĭ a trebuit sĕ pară fórte bătĕtor la ochĭ cinismul, cu care subcomisiunea de 9 pentru elaborarea proiectului da organism autonomic şi-a resolvat prebloma sa. Se scie, că după proiectul acestei subcomisiunĭ, biserica română unită e fusionată în organismul bisericei catolice ungurescĭ, în timp ce statului catolic ardelenesc i-se lasă şi mai departe autonomia de până acum.

Departe este de noi gândul, de-a dori nimicirea autonomiei vreunei bisericĭ, fiă şi a catolicilor ungurĭ din Ardeal. Dér totuşĭ, avêndu-se în vedere chiar şi numai diferenţele atinse mai sus, va trebui orĭ-cine sĕ recunóscă, că sub-comisiunea de 9, care se vede, că a lucrat mare parte sub influinţa episcopului Majlath, a procedat fără nicĭ o logică şi cu o volniciă ne mai pomenită, când biserica ungurésca din Ardeal o lasă intactă, în timp ce bisericei remâne unite îi răpesce independenţa, fusionându-o în organismul bisericei catolice ungurescĭ.

Chiar décă bisericei catolice ungurescĭ din Ardeal nu i-ar succede sĕ-şĭ pĕstreze şi mai departe cercul propriu de autonomiă, de aci încă nu se póte trage nicĭ o conclusiune asupra sorţii bisericei române unite, ale căreia base de drept sunt cu totul altele.

Conclusiunile şi combinaţiunile, ce şi-le face decĭ „Magy. Hirlap“ şi „distinsul bărbat din cler“, ale căruia vederĭ ḑice, că le esprimă, sunt cu desĕvîrşire false şi tendenţióse.

Coloman Tisza despre „obstrucţiune“.

Am amintit erĭ, că Coloman *Tisza*, a vorbit în Congregaţia comitatului Bihariei în contra obstrucţiunei. Vorba fiind de un personagiu politic maghiar distins, aflăm de interes a schiţa aicĭ pe scurt vorbirea faimosului „sdrobitor de naţionalităţĭ“, care a făcut nisce enunciaţiunĭ semnificative şi în ceea-ce privesce libertatea cuvêntului.

Care este scopul obstrucţiunei? — se întrébă Tisza. Astăḑĭ când trăim în constituţionalismul cel mai strict observat, când cu bucurie putem privi la desvoltarea naţiunei nóstre pe teren material şi moral, totuşĭ suntem cuprinşĭ de-o mare îngrijire; o parte a însĕ-şĭ fiilor patriei nóstre continuă o activitate, care póte periclita totul, décă ea va dura lung timp.

De va isbuti obstrucţiunea, resultatul ei prim va fi, că la anul nou nu vom avé budget stabilit în mod legal. Ce va urma de aicĭ? Nimenĭ nu póte dór sĕ-şĭ închipuéscă, că va fi posibil, ca funcţionarul sĕ nu-şĭ primésca plata, soldatul solda, orĭ că Ungaria se va rĕsturna cu fundul în sus? Acésta e imposibil, şi eu cred, că guvernul şi majoritatea, ce-l sprijinesce, îşĭ va face datoria în direcţia acésta, dér totuşĭ la ce se va ajunge prin obstrucţiune? Se va da esemplu, cum numai sub sila celei mai marĭ necesităţĭ se póte susţiné viaţa de stat *chiar şi în afară de formele constituţionale.*

Obstrucţiunea mai vré sĕ împiedece şi sĕ facă imposibilă arangiarea afacerilor materiale prin aşa numitele legĭ despre pact. Impiedecarea acésta pricinuesce pagube nespus de marĭ statului, căcĭ orĭ care ar fi resolvarea, agricultorul, meseriaşul, industriaşul are neapĕrată lipsă de a sci, care este raportul dintre cele douĕ state în viitorii anĭ. Eu nicĭ-odată n'am fost pentru teritoriul vamal deosebit, şi minoritatea n'are drept şi îndreptăţire de a impune aşa ceva majorităţii.

Pe lângă acésta, firesce, se împiedecă desvoltarea mai departe. Obstrucţioniştii îşĭ gândesc aşa: oraşele pot sĕ se lipséscă de avantagiele financiare, preoţimea de ce sĕ capete aşa de curênd Congruă? Eu nu admit, însĕ cred, că atât oraşelor, cât şi preoţimei numai pagube i-se pot face, folos nicĭ decât. Ér ce-i mai mult, vaḑa şi ponderositatea Ungariei în Europa va fi scoborîtă de pe nivelul, unde stă aḑĭ. Orĭcine póte sĕ vadă, că basa, greutatea şi siguranţa acestei monarchii este Ungaria.

Tisza vorbi apoi despre obstrucţiunea ce a făcut'o el, pe care o califică însuşĭ de o greşélă. Continuând ḑise:

Nu este drept, care n'ar avé şi marginĭ. Aicĭ stau douĕ alternative: séu că majoritatea, din punct de vedere liberal, sufere tirănia minorităţii, séu recurge la mijlóce mai tarĭ. Nu vréu sĕ propun o alegere între aceste douĕ alternative, dér binevoiţĭ a cumpăni, că sub libertatea cuvêntului şi a publicităţii, ce au înţeles glorioşii noştri antecesorĭ, carĭ înainte de

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Articulul 111, paragraf 16.

Comerciantul Toma Brown din Londra a trăit mulţĭ anĭ în ură şi cértă cu vecinul sĕu Eduard Hobson, funcţionar de vamă — din causa unui pom. — Acest pom se afla în grădina lui Hobson, şi crengile pomului se întindeau peste stobor (palant) în grădina lui Brown, şi cele mai multe din póme, carĭ erau de o rară frumseţă, cădeau acolo, ér grădinarul Luca le aduna zîmbind de bucurie. Din causa acésta în fiă-care tómnă se isca cértă între aceştĭ doi vecinĭ. Hobson trimitea la Brown sĕ-i dea pómele, ca proprietate a sa. Brown însĕ tot-déuna îi rĕspundea rîḑênd, că ceea ce se află în bunul sĕu, este a lui. După acésta decomun urma cértă şi ameninţărĭ cu judecata. Aşa a durat anĭ de-a rêndul.

Intr'o diminéţă Brown intră în grădina sa şi fără voie îşĭ îndreptă ochii în sus. In pom vĕḑŭ pe copilul lui Hobson, Frideric, care în cea mai mare linişte mânca la póme de pe craca ce se întindea peste stobor. Brown mănios apucă în mână o sapă şi-l alungă de-acolo, apoi se duse la judecată şi-l pîrî. Hobson, fiind citat la judecătorie, apărŭ înaintea judelui cu o faţă spărióşă. „Eu“, ḑise Hobson, după-ce află pentru-ce e învitat, nu voiŭ sĕ iau în apĕrare pe copilul meu, dér vreau sĕ spun numai, că pomul se află în grădina mea, prin urmare şi pómele produse sunt ale mele“.

— „Cu părere de rĕu, acésta însĕ nu e aşa“, îi rĕspunse judele rîḑênd şi resfoi prin actele aflătóre înaintea lui. „Te rog d-le ascultă acest mandat poliţienesc dat de curênd: Articulul 111, paragraf 16 sună: Fiă care proprietar de pământ orĭ de grădină are drept, ca tóte crăcile séu crengile ce atârnă dela altul la el în grădină peste gard séu stobor sĕ le taie, décă-i stau în cale, ér pómele, carĭ îi cad în grădină formézā proprietatea sa“.

— „O lege curióşă, în sensul căreia proprietatea ţi-se sistézā pe deplin“.

Judele dĕdŭ din umerĭ.

„D-l meu eu n'am ce ţĭ face, legea sună contra d-tale. In cele din urmă te pot sfătui sĕ-ţĭ tai pomul, dela acésta nu te opresce nicĭ o lege.

— „Asta una nu o pot face. Mai bine voiŭ ca d-l Brown sĕ fiă cu pómele, ér eu numai cu umbra pomului. In numele meu însĕ rógă pe d-l Brown de ertare şi spune-i de aicĭ încolo sĕ scie, că nu va mai avea pretext de acusă“.

Anĭ mulţĭ au trecut. Intr'o ḑi Brown se preumbla prin grădină cu fiica sa. După stobor apărŭ un tînĕr, care salută amicabil.

— „Cine-i acela, Jane?“, întrebă Brown mănios, fără a-l resaluta.

— „E d-l Doctor Frideric Hobson, care de curênd numai s'a reîntors din călĕtoria sa, replică Jane roşind.

— „Aha, tâlharul, pe care l'am prins la mere“, murmură Brown şi se duse înapoi în casă. Jane rĕmase în grădină. Ea deja a vĕḑut de mult pe Dr. Frideric, ba chiar şi vorbiră la olaltă la stobor. Şi astăḑĭ încă avură o lungă conversaţie.

— „Ah, cum aşĭ dori, ḑise în fine Miss Jane, sĕ vĕḑ grădina d-vóstră; am auḑit, că e fórte frumósă. Dér, durere, tata mi-a interḑis strict de a avé relaţiunĭ cu vecinii“.

— „Stoborul nu e înalt, Miss Jane, poţĭ comod sĕ l trecĭ:

Miss Jane mai întâiŭ nu voi, dér în fine totu-şĭ curiositatea femeiască învinsă şi cu ajutorul unei scărĭ urcă stoborul. In momentul ultim, când Miss Jane era sĕ cadă de pe stobor, tînĕrul Frideric o sprigini pe braţele sale. Miss Jane admira minunatele florĭ: narcise, hyacinte, amarylle, jasmin şi tulipan din grădina d-lui Hobson. Tînĕrul Frideric o conducea pe la tóte florile şi nu-i era greu a-i arăta tot ce avé în grădină şi a o lăsa sĕ le admire.

De-odată se auḑi o voce profundă: „Bună séra, Miss Brown!“ Spăriaţĭ priviră ambi în spre partea, de unde se auḑi vocea. „Mult iubite tată“, ḑise tînĕrul Frideric îndată, „aci îţĭ present pe mirésa

1848 au purtat o luptă atât de demnă pentru aceste concepte marĭ. Eu sciu, că au înțeles'o așa, că pentru cele spuse în sala adunărilor, puterea sĕ nu pótă trage la rĕspundere pe nimenĭ. Adĭ însĕ se pare, că cei-ce tem libertatea cuvêntului, o înțeleg altfel. Cred ei óre, că libertatea cuvêntului stă în aceea, ca acelașĭ lucru sĕ fiă spus de repețite-orĭ, ér publicitatea în nisuința de a-se refugia în ședințele secrete? Sub libertatea cuvêntului nu trebue sĕ se înțelégă vecĭnica libertate de a calumnia, căcĭ în chipul acesta discutând, libertatea cuvêntului, décă e necesar, trebue mărginită.

Cu alte cuvinte, Tisza a făcut alusiune la clotură față cu obstrucțiunea.

Creta și Rusia.

Dilele domniei turcescĭ în Creta sunt ca și numĕrate. Timp de 70 de anĭ poporațiunea creștină a insulei și-a jertfit averea și viața, numai ca sĕ scuture urgisitul jug turcesc, însĕ luptele și stăruințele ei au rĕmas aprópe totdéuna zadarnice până acum. După-ce trupele și autoritățile turcescĭ s'au retras din Creta, s'a creat basa unei stăpânirĭ regulate. Se susține chiar cu tótă siguranță, că prințul grecesc George va sosi în curênd în insulă, unde mai întâiŭ va fi instalat sĕrbătoresce ca comisar suprem. apoi ca guvernator. Prințul va merge la Canea pe un vapor turcesc și sub scutul Rusiei. El e sprijinit mai ales de admiralul rusesc la ordinul direct al Țarului, care-și mulțămesce scăparea vieții, prințului grecesc.

Din incidentul acesta diarul rusesc „*Svjet*“ scrie un articul, care în anumite cercurĭ va produce surprindere. Diua de 4 Noemvre 1898, dice diarul rusesc, va rĕmâné pentru totdéuna o di memorabilă pentru Creta. In diua acésta s'a sfîrșit cu domnia turcéscă în insulă și s'a început era ei de independență. Din pricina acésta Creta are sĕ mulțămescă totul Rusiei. Când Germania și a retras trupele din insulă numai ca sĕ facă un lucru plăcut Sultanului, trăgênd în partea ei și pe Austria, singur activitatea statornică a diplomației rusescĭ a reținut pe celelalte puterĭ europene, ca sĕ nu ese din concertul european.

Tot-déuna admiralul rusesc *Skridlov* a jucat și jócă rolul principal pentru depărtarea domniei turcescĭ în insulă. Unde trupele rusescĭ țin paza în insulă, acolo domnesce pace și liniște, ér unde se află Englesĭ, pururea sunt certe și ciocnirĭ. Prin desrobirea Cretei, — continuă diarul rusesc — Rusia n'a făcut decât sĕ-șĭ continue misiunea sa politică pentru liberarea creștinilor; a făcut primul pas fie pe cale diplomatică, fie prin rĕsboiŭ, câștigând independență Greciei, Serbiei, Bulgariei, ér acum Cretei. *Va veni rêndul și la Macedonia*, la Serbia-vechiă și *Bosnia-Herțegovina*. Impĕratul Wilhelm se reîntórce acum din călĕtoria sa orientală; însĕ stă faptul, care a stat și înainte de plecarea lui, că Turcia trebue sĕ conteze în primul rênd cu influența Rusiei, care ar fi un mare adversar imperiul otoman în cas de rĕsboiŭ însĕ un bun și stimător amic în timp de pace.

Germanii din Austria.

(Părerea unui Rus.)

Un corespondent din Londra al diarului „Novoie Vremja“, care a petrecut dilele trecute în Viena, descrie într'un articul întitulat „Durerile de nascere ale vécului XX în Austro-Ungaria“, impresiunile ce li-a primit în capitala imperiului austriac. Étă ce dice între altele corespondentul fóiei vienese:

„La prima vedere nicĭ nu înțelegĭ, de ce se tânguesc Germanii. Statul are dór' caracter pur german. Limba germană domnesce la curte, în administrație, la tribunal, în parlament, în — armată și totușĭ țipă Germanii... Ei nu pot suferi nicĭ umbra unei *egale îndreptățirĭ* și se supără nespus, că guvernul nu germanisézā și mai sistematic. In Austria simțemêntul național prevaléză așa de tare, încât în vorbirĭ nicĭ nu se mai amintesce de dinastie și de interesele austriace. Antipatriotica simțire a Germanilor naționalĭ a făcut imposibilă, orĭ-ce lucrare în parlament și atât de mult îngreunéză reînoirea pactului cu Ungaria, încât realisarea lui se aștéptă numai dela § 14 al constituției“.

Apoi mai adauge, că pluralitatea cunoscĕtorilor Austriei cu carĭ a vorbit, declară de imposibilă o administrare mai departe pe basa constituției existente.

Nicĭ Germanii de dincolo nu-s mulțămiți cu antipatriotica vorbire a lui Schönerer. „National Zeitung“ condamnă inutila inarborare a stindardului irredentist al Schönererianilor și declară, ca vorbirea lui Schönerer nu conține dela început și până la fine, decât nisce exprimărĭ fórte primeji óse și hazardate asupra raportului între Germanii naționalĭ din Austria și între Germania. „Crede d-l Schönerer, că vorbele sale vor afla la noi rĕsunet?“ întrĕbă „N.-Z“. „Nu-i vorbă, avem noi interes cald pentru confrații noștri de peste hotar, însĕ cu frasele unui demagog, ca Schönerer, nu ne putem împrietini.“

Intregirea capitulului Bobian.

Blașiŭ, 14 Noemvre.

Blașiul érășĭ a sĕrbat și încă de astădată instalarea solemnă a noilor canonicĭ: *Dr. A. Bunea, Dr. V. Hosszu* și *Dr. V. Szmigelski.*

Alegerea acestor trei bărbațĭ tinerĭ, viguroșĭ și cu atât de frumóse pregătirĭ, e întêmpinată aicĭ cu marĭ speranțe și bucuriă în timpurile acestea critice atât pentru biserică, cât și pentru națiune. De când a sosit îmbucurătórea scire despre întărirea lor; în Blașiŭ ei formau obiectul conversării, se făceau diferite combinații împreunate cu marĭ ilusiunĭ.

Instalarea lor solemnă s'a făcut Duminecă în 13 Noemvre n. Un public numĕros și întrégă studențimea era de față în catedrală, când Escelența Sa Metropolitul *Mihalyi*, asistat de venerații membrii capitularĭ și de cei trei noi numițĭ, toțĭ în vestminte bisericescĭ, a eșit înaintea altarului, unde ședênd pe tron, a ținut o mișcătóre cuvêntare, esprimându-șĭ bucuria și arătând istoricul alegerii noilor canonicĭ. A urmat apoi cetirea decretelor prin doi teologĭ lectorĭ; după aceea Escelența Sa, adresându-se către fie-care dintre noii canonicĭ prin câte-va cuvinte părintescĭ, îi învită sĕ 'șĭ ocupe locul și, când respectivul mergea spre locul destinat, corul întona un întreit: „*sĕ trăéscă*“.

După-ce fiă-care îșĭ ocupă locul, și anume: *Dr. A. Bunea* ca canonic „*școlastic*“; *Dr. V. Hosszu* ca canonic „*prebendat*“ și *Dr. V. Smigelski* ca canonic „*cancelar*“, Rev. d-n preposit I. M. *Moldovan* a ținut o scurtă cuvêntare, mulțămind Escelenței Sale pentru ostenéla, ce și-a dat'o până acum la întregirea capitalului, dorindu-i tot-odată, ca resultatele stăruințelor sale sĕ fiă urmate de succese strălucite.

Indată după aceea Rev. Domn. Dr. *Bunea*, în numele sĕu și al soților sĕi, a mulțămit Escelenței Sale pentru distincțiune, promițênd înaintea altarului, că 'șĭ vor da tótă silința sĕ satisfacă datorinței. Intonând corul frumósa composiție întreită de „*sĕ trăéscă*“, toțĭ au intrat în altar, unde după-ce Escelența Sa s'a desbrăcat de ornatele bisericescĭ și eșind și-a ocupat tronul, a urmat s. liturgiă, pontificând Rev. D-n preposit Moldovan, asistat de întreg capitulul metropolitan.

Actul introducerii l'a ridicat fórte mult corul mixt al D-lui profesor I. *Mureșianu*, care a esecutat admirabil cântările liturgice și frumosul „*sĕ trăéscă*“.

După liturgiă au urmat felicitările și apoi prând la Escelența Sa.

Astfel prin instalarea acestor trei noi canonicĭ, s'a întregit capitulul Bobian, ce de 6 anĭ avea câte-va stale vacante. Ca încheiare doresc noilor canonicĭ viéță îndelungată și fericită spre folosul bisericei și al națiunei nóstre!

— **Macad.** —

SCIRILE DILEI.

— 3 (15) Noemvre.

„Bibliotecĭ ambulante în Transilvania. Cunoscuta revistă enciclopedică poporală „*Albina*“, din Bucurescĭ, publică în fruntea numĕrului séu mai nou un articul sub titlul de mai sus, în care se ocupă de bibliotecile ambulante de pe teritoriul despărțĕmêntului brașovean al Asociațiunei. In articul se face o descriere amĕnunțită a modului, cum sunt formate aceste bibliotecĭ, cum se administréză și, la urmă, se arată avantagiile lor, citând din raportul comitetului despărțĕmêntului presentat adunărei generale de astă-vară. — Ceea ee rĕmâne de dorit, este ca în fața interesului îmbucurător, ce se manifestă față cu acest început al Românilor brașovenĭ, sĕ vedem și un progres *mai rapid* întru realisarea frumosului proiect, de-a îndestra tóte, orĭ cel puțin mai multe comune din comitat cu astfel de bibliotecĭ, căcĭ până acum nu sunt, decât trei, adecă tot atâtea, câte erau și la adunarea generală de astă-vară.

Coróne eterne. In aducerea aminte de cei rĕposațĭ, în loc de o cunună peritóre pe mormênt, am primit dela N. N. 10 fl. drept corónă neperitóre la „*fundațiunea iubiților rĕposați*“, pentru ajutorarea scolarilor românĭ sĕracĭ. Primindu-se suma de sus, se chitéză în acest mod. — Brașov, 3 (15) Noemvre 1898. *Comitetul parochial român gr. or. din Cetatea Brașovului.*

Membrii românĭ în congregația comitatului Sibiiu. La alegerea din 7 Nov. n. pentru întregirea municipală a comitatului Sibiiu au reeșit următorii Românĭ: In cercul al II, din Sibiiu; d-l Leontin *Simonescu*; în cercul al II, din orașul Sas-Sebeș; Sergiu *Medean*, protopresb., Zevedeiŭ *Mureșan*, Nicolau *Ivan*, asesor consist. Dr. Elie *Cristea* secret. consist; în cercul Sas Sebeș; Dumitru *Comșa* prof., Isidor *Blaga* preot, Ioan *Oncescu* notar; în cercul Brad: Ioan *Cândea* protopresb., Toma *Doican* preot; în cercul Sĕlište: Dr. Amos *Frâncu* adv., Dr. Daniil P. *Barcian* prof. Dr. Nicolae *Comșa* medic, Nicolae *Cristea* asesor cons., Nicolae *Hentiu* notar com. și Ioan *Manta*, preot; în cercul Mercurea, Adam *Micu* notar.

O scire de sensație publică fóia ungurésca „Rendőri Lapok“. Dice anume, că gendarmii din comitatul Brașovului urmăresc de mult timp o manipulațiune criminală, căreia credeau ei, că este a se atribui împrejurarea, „că în întreg comitatul Brașovului, mai ales însĕ la familiile săsescĭ“, nu se află aprópe nicĭ o familiă, care sĕ aibă mai multĭ copii, decât cel mult doi. După o cercetare de 561 óre, gendarmilor li-a succes în fine sĕ descopere crima. Ei au aflat „în mod neîndoios, că în întreg ținutul cu deosebire între Sașĭ, se urméză sistematic criminala manipulare“. Mai spune fóia ungurésca, că în comitatul Brașovului s'au aflat societățĭ întregĭ, carĭ practică acéstă manipulație și că până acum 67 de mame săsescĭ sunt compromise, dintre carĭ 9 au fost arestate.

Întêmpinare. D-l preot George *Babeș* din Sohodol ne rógă sĕ publicăm următórele: In corespondența publicată în Nr. 237 dela 30 Oct. a. c. al prețuitei „Gazete“ sub titula „Alegerile în comit. Făgărașului“, se face amintire și de persóna mea, dér în așa feliu, încât s'ar părea, că eu neținênd cont de principiul solidarității, a-șĭ fi candidat chiar cu risicul de-a strica buna reușită a alegerii. Declar aicĭ, cumcă deși am fost învitat sĕ candidez, totușĭ de astă-dată cu desĕvêrșire am renunțat la acésta; ér décă unii dintre alegĕtorĭ au votat pentru mine, au făcut'o hotărît fără scirea și învoirea mea. — *Sohodol*, 1 Novembre 1898. Cu deosebită stimă: Preotul *George Babeș*.

Comisarĭ consistorialĭ. Cetim în „Biserica și Scóla“ din Arad: In cestiunea regulării, și respective întregirii donațunii preoțescĭ venerabilul sinod eparchial aradan prin conclusul luat sub N-rul 35 din anul curent a îndrumat ambele Consistorie a esmite câte o comisiune constătătóre din protopresviterul concerninte și câte un membru mirean, care sĕ erueze și constate în fiă-care parochiă dotațiunea preoțéscă, și unde aceea nu ar ajunge la minimul prescris sĕ încerce cu comitetul și sinodul parochial întregirea aceleia din mijlócele parochiei. Pentru efeptuirea acestui conclus venerabilul Gonsistoriu eparchial din Arad a denumit de comisarĭ consistorialĭ dintre mirenĭ pe următorii d ni, anume: pentru tractul protopresviteral al Aradului pe d-l Petru Truția advocat în Arad; pentru tr. prot. al Chișineului pe d-l Mihaiu Veliciu advocat în Chișineu; pentru tr. prot. al Șiriei pe d-l Stefan Antonescu, președ. al sedriei orfan. în pensiune în Șiria; pentru tr. prot. al Ienopolei pe d-l advocat Georgiu Feier advocat în Ienopolea; pentru tr. prot. al Butenilor pe d-l Nicolau Mladin pretor în Boroșsebeș; pentru tr. prot. al Halmagiului pe d-l Nicolau Rob; pentru tr. prot. al Radnei pe d-l Paul Milovan notar comunal în Mândruloc; pentru tr. prot. al Lipovei pe d-l Dr. Georgiu Popescu, advocat în Lipova; pentru tr. prot. al Belințului pe d-l Constantin Lazar, advocat în Recaș; pentru tractul protopresviteral al Timișorii pe d-l Paul Rotariu, directorul institutului „Timișana“ în Timișóra; pentru tractul prot. al B.-Comloșului pe d-l Dr. Nestor Opreanu advocat în Sân-Nicolaul mare.

Medalii jubilare. Cu 21 Octomvre a. c. Majestatea Sa monarchul a dispus a se bate o medalie comemorativă din incidentul jubileului de 50 de anĭ numită: „Medalie de curte jubilară“. Acésta medalie pe o parte va avé efigia Majestății Sale monarchului, ér pe cea laltă inscripția: „Franciscus Iosephus I. Quinquagenarii

---

mea și îndrăsnesc tot-odată a te ruga pentru a-ți da învoirea la căsĕtoria nóstră.

— „Mĕ bucur“, rĕspunse surprins bĕtrânul Hobson, „că ți-ai ales o fetișóră așa gentilă și afabilă. Dumnedeu vĕ binecuvinte iubiții mei!“

„Dér — tata“, — gângăvi Jane.

Bĕtrânul Hobson c'un surîs sarcastic pe buze, dise: „Tatălui d-tale îi voiŭ scrie numai decât. Acum poftiți în casă la mama, ca sĕ fiă și ea părtașă la acéstă mare bucurie“.

Intr'aceste o frică mare îl cuprinse pe d-l Brown. Fata lui a dispărut și orĭ-ce căutare era zadarnică. Nu trecŭ mult și étă, că cine-va îi predă o epistolă. D-l Brown o deschide și fórte surprins cetesce: „Sir! Póte, că vĕ mai aduceți aminte de conținutul articulului 111, paragraf 16. In sensul acelui articul tot ceea ce cade séu se află pe pământul séu pe proprietatea mea, este al meu. Mĕ vei erta însĕ, că de astădată articulul 111, § 16 îl voiŭ apleca în favorul meu. D-șóra Jane, fiica d-tale, a căduț astădi în grădina mea și eu așa-déră o socotesc ca proprietatea mea nedisputabilă. Deóre-ce eu liber pot dispune de dênsa, am logodit'o cu fiiul meu Friderio.

Cu tótă stima
al D-tale supus
Richard Hobson“.

D-l Brown nu-și puté închipui, că ce s'a întêmplat. Fiica sa a căduț peste stoborul vecinului, — logodită — articulul 111 — l'a înșelat! In curênd însĕ Brown înțelesese tot lucrul. Hobson era un om avut și unicul sĕu, fecior moșteni tótă averea bĕtrânului. Când odată tinĕra părechiă se presentă înaintea d-lui Brown, acesta le dĕdŭ bucuros binecuvêntarea și învoirea sĕ se cunune. Și când s'a serbat cununia, în mijlocul mesei sĕrbătoresce încărcată cu tot felul de bucate, se puté vedé și o corfă frumósă plină cu mere de cele mai bune. Aceste mere erau acum o proprietate comună a familiei Hobson și Brown, deórece stoborul a căduț.

Departe se auděau ciocnirea păharelor în onórea articulului 111, paragraf 16.

Din Nemțesce. **i.—c.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Regni Diem festum Celebrans II Decembris MDCCCXCVIII". Medalia va fi din aur, argint şi bronz şi va fi împărţită numai celor dela curte şi anume cea de aur o vor căpăta numai oficerii cei mai înalţi dela curte, ministrul curţii ces. şi reg. şi de esterne, adjutanţii generali, directorul cancelariei cabinetului şi directorul general al fondului privat şi familiar; cea de argint vor căpăta o căpitanii de garde, mareşalul curţii, oficerii amploiaţii, preoţimea curţii, medicii, membrii musicei militare dela curte şi directorul balului de curte; în fine cea de bronz o vor primi tóte celelalte persóne aflătóre la curte. Medalia se va purta numai dela 2 Decemvre în colo. Decret la acéstă medalie nu se imparte. Pantlica singură fără medalie nu-i ertat sĕ se pórte. După mórtea propietarului medaliei, acésta rĕmâne urmaşilor sĕi. Disposiţiile legii cârĭ opresc purtarea ordinelor şi a distincţiunilor, în cas de pedépsă se referesc şi la medalia de curte jubilară.

Bóle epidemice. In *Tĕrgul-Mureşului* s'au ivit douĕ casurĭ de *vĕrsat negru*, carĭ s'au terminat cu mórte. Cadavrele au fost imediat transportate în cimiter, casele unde ei au rĕposat nu numai că s'au desinfectat, ci totodată s'au luat şi cele mai riguróse mĕsurĭ pentru localisarea periculósei epidemii. — La *Făgăraş* ia tot mai marĭ dimensiunĭ *bubatul*, cu deosebire în sînul poporaţiunei sĕrace. Mulţĭ ţiganĭ s'au bolnăvit, despre carĭ medicii au constatat, că n'au fost nicĭ-odată vaccinaţĭ. Scólele au fost închise deocamdată pentru douĕ sĕptĕmânĭ. Pe când însĕ în oraş bubatul seceră numĕróse victime, pe atuncĭ în casarma militară, după cum se scrie de-acolo, mai mulţĭ recruţĭ s'au bolnăvit de *tifus*, care bântue de-altmintrelea şi prin alte comune din comitatul Făgăraşului.

Jidanii în Galiţia. Ḑiarele „Germania" şi „Gazeta Narodowa" publică o circulară trimisă de „Alianţa israelită universală" privitor la activitatea Jidanilor din Galiţia. Ĕtă ce se ḑice în circulara acésta: „Iubiţĭ fraţĭ! In lumea întrégă nu se află ţéră mai corĕspunḑĕtóre intereselor nóstre decât *Galiţia*. Fie dér acéstă ţéră întrégă a nóstră nisuiţi-vĕ a *espropria la infinit pe creştinii* de-acolo, susţineţi-vĕ posiţiunile cucerite până acum şi fiţĭ *stăpânii poruncitorĭ ai ţĕrii*. Daţi-vĕ silinţa a câştiga tóte averile creştinilor şi a fi domnĭ peste ele. Intru cât v'ar lipsi mijlócele pentru acésta, le veţĭ primi dela noi, orĭ decât ve ţĭ avé trebuinţă. Spre scopul acesta facem noi colectele, şi resultatul este şi până acum peste aşteptare. Totul merge strălucit de bine pentru dorinţele nostre. Pentru-ca pământurile creştinilor din Galiţia sĕ ajungă esclusiv în mânile vóstre, contribue şi aristocraţia nóstră financiară. Sosesc contribuirĭ dela baronésa *Hirsch*, dela br. Rotschild, dela *Bleichröder* etc. Puneţi-vĕ dér cu tótă puterea pe muncă, ca scopul intenţionat sĕ ni l ajungem cât mai curênd".

Ars de viu. Mai ḑilele trecute, femeia Maria I. Muntén din Sohodolul Branului, ducêndu-se la o vecină, a lăsat în casă lângă foc, pe unicul sĕu fiiu, un copil de vre-o 4 anĭ. Copilului pe semne i-a fost cam frig, de aceea s'a apropiat tot mai tare de cuptor, până ce hainele de pe el au luat foc. Copilul speriat a fugit afară din casă ţipând şi strigând, dér din nenorocire nu l'a auḑit, nu l'a vĕḑut nimenĭ. Când s'a întors nefericita mama acasă, a aflat pe fiiul sĕu lângă un gard în ogradă, pârlit, negru şi rece. A mers comisiunea la faţa locului pentru constatarea casului şi secţionarea cadavrului.

Luccheni se pocăesce. In cele din urmă osênda grea, ce s'a pronunţat asupra lui Luccheni, a avut influinţă. După-ce ucigaşul din nou a fost escortat din sala tribunalului în celula sa, după cum se scrie, s'a trântit pe patul sĕu de scândurĭ, suspinând. „Vai de mine, nenorocitul!" esclamă Luccheni. Când îngrijitorul arestului îi dete mâncarea, Luccheni ḑise: „A fi închis pe viaţă este pedépsa cea mai înfiorătóre, ce-l póte ajunge pe om!" Luccheni trimise din arest apĕrătorului sĕu, Moriaud, o epistolă de mulţămită, pe care o încheie cu cuvintele: „Décă mama mea mai trăesce şi îţĭ va ceti vorbirea d-tale de apĕrare, ea va simţi, de sigur, ce nedreptate a făcut atuncĭ, când încă în ḑiua nascerei m'a respins dela sîne". — Toţĭ cei osêndiţĭ trebue ḑiua sĕ lucreze în laboratorul închisorii, ér sĕra se reîntorc în celula lor. Asprimea închisorii pentru Luccheni constă în aceea, că el este eschis dela lucru, aşa că ḑiua-nóptea trebue sĕ stea în celula sa suterană, 6 metri sub suprafaţa pământului. In celulă nu are alt-ceva, decât o legătură de paie; masă orĭ scaune nu sunt. Mâncarea îi este în 2 ḑile pâne şi apă, ér în alte 2 ḑile costul regulat pentru arestanţĭ. Acest mod de tratare nu i iertat sĕ ţină mai mult ca 6 lunĭ. După aceste 6 lunĭ arestantul este dus din nou în laborator cât-va timp. Astfel va petrebe Luccheni tótă viéţa.

Teatru german. Noua operetă „*Opernball*", musică de renumitul componist Heuberger cu sujetul prea picant frances, care în fond conţine asemenea o glumă de carneval, cum o găsim şi în neîntrecuta operetă Fledermaus, s'a representat asĕră înaintea unui public numĕros. In genere nu se póte plânge în rêndul acesta direcţiunea de indiferenţa publicului, căcĭ mai tóte representaţiunile au fost fórte bine cercetate.

Ca valóre musicală se póte numĕra opereta între cele mai reuşite, admirabile şi fin întocmite operete, nu va întrece însĕ nicĭ-odată operetele „Fledermaus", „Zigeunerbaron", şi „Vogelhändler", acestea sunt melodic mult mai bogate şi mai cu efect.

Operetta „Opernball" are şi ea multe duete şi terzete dragute şi unul dintre cele mai splendide numere ale partiturei este fără îndoială duetul „Komm ins chambre separé", pe care l'a cântat asĕră d-şóra Schultz şi cu deosebire d-na Günter c'un deosebit şic, voce şi joc de scenă, acesteia din urmă i-a reuşit a cânta şi aria brăţărei c'o perfectă picanterie şi c'o şi mai perfectă mimică.

Fórte bine şi destul de corect şi-au cântat partiturile lor d-nii Roché şi Becker, carĭ s'au distins mult prin jocul eminent de scenă şi le-au reuşit mai cu sémă duetul cântat dansat din actul prim.

Pentru-ca o operetă sĕ aibă cea mai splendidă reuşită, se recere, ca toţĭ cântăreţii sĕ fie escelenţĭ, ceea-ce însĕ nu se prea nimeresce întotdéuna. Representanţia de asĕră însĕ totuşĭ se póte numi, după valórea cântăreţilor, destul de succésă.

D ra Stoll, ca cântăréţă, e mai neînsemnată, pe ea am admirat'o mai mult în comedie, ca eminentă amoresă. D-ra de Martini are o voce dramatică frumuşică care eşa în reliev mai cu sémă în terzettul „Freulein oder Frau". Mult atrăgătóre se presentă d-ra Milany, ca chansonetă, în costumul ei de tot cochet.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

— Fine. —

Haţeg, 9 Noemvre 1898.

Circulara Nr. 33, copiată de d-ra Delia Marienescu, primită dela d-l Emil Coste, 1 fl. 90 cr. Circ. Nr. 34 copiată de N. N. şi primită dela d-l I. Jivanca, 1 fl. 80 cr. Circ. Nr. 35 copiată de d-ra Pulcheria Căluţ şi primită dela d-ra Octavia Bariţ 1 fl 80 cr. Circ. Nr. 36 dela d-nul G. D. Juga 1 fl 80 cr. Circ. Nr. 37 original primit dela d-l I. Bomben 1 fl. 70 cr. Circ. Nr. 38 original primită dela d-ra Virginia Pamsea 1 fl. 65 cr. Circ. Nr. 39 copiată de I. B. primit dela C. Căciula 1 fl. 50 cr. Circ. Nr. 40 copiată de d-na R. Oniţiu, primită dela d-na A. Dima 1 fl. 30 cr. Circ. Nr. 41 copiată de I. B. primită dela D. L. 1 fl. 35 cr. Circ. Nr. 42, copiată de d-ra Ida Pop, primită dela d-nu Gh. Lazar advocat 1 fl. 30 cr. Circ. Nr. 43 copiată şi primită din partea d-rei Sabina Brote, 1 fl. 25 cr. Circ. Nr. 44 copiată de d-ra Veturia Podóbă, primită dela d-nu G. Astilan 1 fl. 15 cr. Circ. Nr. 45 copiată de d-ra Alex. Aiteanu, primită dela M. Aiteanu 1 fl. 15 cr. Circ. Nr. 46 copiată de d-na Maria Baiulescu, primită dela d-na M. de Lemény 1 fl. 10 cr.

Circulara Nr. 47 copiată de d-na H. P. Suciu, primită dela d-na Hermina Ignat 1 fl. 5 cr. Circ. Nr. 48 copiată de d-ra Marióra Florescu, primită dela d-ra Irina Ciorogariu 1 fl. 5 cr. Circ. Nr. 49 copiată de d-ra Virgilia Tipei, primită dela d-ra Eugenia Paraschion 1 fl. 5 cr. Circ. Nr. 50 dela d-ra Dina Moga (Sibiiu) 1 fl. Circ. Nr. 51 dela d-nu G. D. Juga (Bucurescĭ) 1 fl. Circ. Nr. 52 copiată de d-na M. Sfetea, primită dela d-l I. Fodor 95 cr. Circ. Nr. 53 original primită dela d-ra Victoria Joandrea 85 cr. Circ. Nr. 54 original, primită dela d-nu Virgil Pop, 80 cr. Circ. Nr. 55 copiat de I. Candrea, primit dela d-l S. C. Pop 80 cr. Circ. Nr. 56 copiată de d-ra P. Căluţiu, primit dela d-ra M. Moldovan 55 cr. Circ. Nr. 57 copiat de d-ra Veturia Filip şi primit dela d-na Cristina Iacob 50 cr. Circ. Nr. 58 dela d-l A. G. Vlad 50 cr. Circ. Nr. 59 şi 60 copiate de d-na A. Tuducescu, ér una originală primită dela d-ra Veturia Comanici şi d-ra M. Dogée, fiă-care à 40 = 80 cr.

Circularele Nr. 61, 62, 63, 64, un original, primit dela d-ra T. Simonescu, alta copiată de d-l Paul Cotoţi şi primită dela d-l D. Câmpian, alta copiată de d-na V. L. Suciu şi primită dela d-ra M. Dogée, alta copiată de d-ra Florica Drăgalina, primită dela d-ra Lia Dragalina cu conţinut fiă-care à 35 cr. = 1 fl. 40 cr.

Circularele Nrii. 65, 66 copiate de d-na E. Mureşianu, primită dela d-na E. E. Safrano, alta copiată de d-na Elena Medeanu primită dela d-ra R. Opincariu, fiă-care à 30 cr. = 60 cr.

Circularele Nrii. 68, 69, 70, copiate de d-ra Z. David, primită dela N. N., alta copiată de d-ra Hortance Bogdan, primită dela d-ra Elvira Ciora, alta originală primită dela d-ra Veturia Murĕşian, fiă-care à 25 cr. = 75 cr.

Circularele Nrii. 71, 72, 73, 74, 75 copii de d-na E. Săbădeanu, I. Pavel, G. Hamsea, d-na Veturia Pap, C. Loichiţa, fiă-care à 20 cr. = 1 fl.

Circularele Nr. 76, 77 copii de d-rele M. Zigre, H. Bogdan, fiă-care 15 cr. = 30 cr. Circ. Nr. 78 dela d-nii T. Gherga şi O. Ciocoi 10 cr. Circ. N-rii 79, 80, 81, 82 dela d-nii A. Ciocoi, T. Ferenţ, d-ra Dragalina F. fiă-care à cr. = 20 cr.

Suma totală a fost de *192 fl. 95 cr.*, adecă una sută nouĕ-ḑecĭ şi doi fl. 95 cr., din carĭ s'au substras pentru diferite cheltuelĭ 12 fl., a mai rĕmas *venit curat 180 fl. 95 cr.* Din acéstă sumă s'a dat bisericei din comună, ce se găsesce într'o stare fórte primitivă, 90 fl., ér restul de 90 fl. 95 cr. s'a distribuit sĕracilor în ḑiua de 25 Octomvre 1898.

Terminând acésta dare de sémă, subsemnata, în numele nenorociţilor din comuna Strei-Săcel, esprimă cele mai călduróse mulţumite publicului român pentru sprijinul acordat cu atâta generositate.

Ersilia Popovicĭ.

Varietate.

Miseria în Italia. Marele criminolog italian *Lombroso*, şi-a dat părerea asupra anarchistului Luccheni, acel care a asasinat pe împĕrătésa Elisabeta.

Acest articol al lui Lombroso e publicat în „*Revue des Revues*" şi a făcut un sgomot puternic. Lombroso începe studiul sĕu prin a face biografia lui Luccheni din care resultă, că nu sunt cause puternice din care sĕ reiasă explicarea crimei.

Celebrul criminolog, susţine cu multă convingere, că adevĕrata causă a îngrozitórei crime sĕvîrşite de Luccheni, sunt împrejurările economice decăḑute ale Italiei.

In Italia, e un lucru recunoscut acum, că anarchismul a ajuns la un grad ne mai auḑit.

Acolo domnesce miseria cea mai négră. Cea mai mare parte din populaţia Italiei duce o viéţă aprópe sĕlbatică, locuind în nisce vizunii oribile, ér în cât privesce hrana locuitorilor, nicĭ nu mai este de vorbit.

Guvernele italiene, nu şĭ dau sémă de loc de miseria care a copleşit populaţia Italiei, şi se mărginesc numai în a stirpi unde şi unde câte un anarchist, creḑênd, că prin acésta vor aduce vre-o îmbunătăţire stărei economice.

Instrucţia érăşĭ e pe o cale cât se póte de înapoiată. Poporul italian zace într'o complectă ignoranţă, pe acelaşĭ nivel cu miseria.

Criminalitatea a crescut în ultimele timpurĭ la o proporţie colosală; 96 la o sută de mii locuitorĭ sunt criminalĭ.

Acei, carĭ ţin în mână frânele Italiei, au o mare responsabilitate, căcĭ ei nu-şĭ dau absolut de loc nicĭ cea mai mică ostenélă pentru a pune capĕt desastrului, care deciméză frumósa ţéră a Italiei.

Lombroso, una din cele mai mărețe figurĭ ale secolului nostru, a avut curagiul, ca sĕ divulge causele decăderii ḑilnice ale Italiei.

Crisa economico-socială prin care trece Italia, décă nu va fi înlăturată cât se va putĕ mai curênd, va aduce acéstă ţéră într'o stare ne mai auḑită. Se vor vedé ḑiua'n amiaḑa mare, sfîşiindu-se ómenii între dênşii, întocmai ca fiarele sĕlbatice, împinşĭ din pricina fómei.

Orĭ-cine îşĭ aduce aminte de rescólele din anii trecuţĭ din Sicilia. Acolo populaţia e decimată ḑilnic de fóme.

Atât de mare e miseria în Sicilia, în cât sunt unii ómenĭ, carĭ caută a-şĭ astîmpăra fómea, mâncând pământ. Puternicii ḑilei din Italia, au găsit cu cale a înăduşi rescóla din Sicilia prin vărsărĭ de sânge.

S'a dat în vilég îndeajuns réua organisaţie din Italia, ḑiarele au strigat şi strigă încontinuu şi cu tóte acestea nu se ia nicĭ o mĕsură. Ba, ce e mai nostim, guvernul italian, crede, că dând în judecată şi întemniţând pe a cei carĭ au curajul de-a divulga înaintea lumei causele, carĭ duc Italia spre peire, cum e casul cu celebrul criminolog Lombroso, care a fost condamnat 3 lunĭ la închisóre, va putĕ pune frîu miseriei de care e copleşită Italia. Lombroso a făptuit o crimă, ḑic guvernanţii Italiei, când a arătat causele decăderei acestei ţĕrĭ. Lombroso şi-a făcut oea mai mare datorie de om şi de patriot. ér crima a ispăşit'o de douĕ orĭ puternicei ḑilii din Italia: 1) nu iau nicĭ o mĕsură pentru a pune capĕt miseriei, şi a doua crimă, a condamnat pe unul din cei mai iluştri fii ai Italiei, pentru-că a susţinut cu tărie adevĕrul.

Literatură.

Avis. Primim spre publicare următórul avis: Peste câte-va ḑile apare de sub tipar opul: **Espunerea spiritismului**, de *D. Voniga*. Studiu complet şi la noi unic în acéstă specie de literatură. Cartea se va estinde peste 200 pag. şi va cuprinde: „Istoria spiritismului" şi tóte speciile de arte secrete şi manifestaţiunĭ spiritistice. Cei ce doresc a avé acéstă carte unică şi interesantă sunt rugaţĭ a-o procura încă de pe acuma dela autor în *Arad*, Str. Deak Ferencz Nr. 18 cu preţul de 1 fl. 50 cr. esemplarul.

ULTIME SCIRĬ.

Budapeşta, 14 Noemvre. In şedinţa de aḑĭ a camerei deputaţilor opoziţia şi-a continuat atacurile ei în contra guvernului, mai ales însĕ în contra ministrului-preşedinte Banffy. Ivanka a ḑis despre Banffy, că este incapabil şi nevrednic a ocupa locul de prim-ministru. El a dus tot-déuna un rol ruşinos. Rĕmânerea lui în fotoliul ministerial este un atentat în contra libertăţii, a legii şi a onorei.

Viena, 14 Noemvre. „Deutsches Volksblatt" anunţă, că ministrul comun de rĕsboiŭ Krieghamer va dimisiona încurênd.

Bucurescĭ, 14 Noemvre. Afară de oraşele Roman şi Tecucĭ, lista guvernamentală a reuşit la alegerile comunale pentru colegiul prim în tóte oraşele din ţéră. Cu ocasia alegerilor s'au întêmplat multe atacurĭ şi rănirĭ.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nr. 7188—1898.

PUBLICAȚIUNE,

privitóre la predarea fasiunilor de chiria caselor și la mĕsurarea dărei de casă pe anii 1899, 1900 1901.

In urma ordinului circular al înaltului minister r. ung. de finance Nr. 8565—1898, se aduce la cunoscința tuturor, cum-că darea de casă pe anii 1899, 1900 și 1901 se va face încă în acest an pe basa datelor de dare adunate cu ocasiunea conscripțiunei de dare, precum și pe basa fasiunilor proprietarilor de case.

Predarea fasiunilor pentru darea de case, ce au a-l face proprietarii de case asupra chiriilor, ce le-au luat în anul 1898, are sĕ se întêmple până în 30 Noemvre st. nou anul curent la oficiul de dare orășenesc, căcĭ la din contră aceste fasionărĭ se vor face pe cheltuiala lor ex oficio.

Blanchetele de fasionărĭ pentru darea de casă se dau afară gratis de către oficiul de dare orășenesc și rubricele diferite ale fasiunei sunt a-se umplé punctual și consciențions.

Posesorii de case se obligă, ca sĕ dea oficiului orășenesc de dare tóte acele date, carĭ sĕ recer pentru statorirea dărei.

Posesorul de casă séu chiriașul permanent al casei este îndreptățit, ca sĕ estradeze fasionarea dărei de casă chiar și prin plenipotențiatul sĕu; totuși însĕ, la cas, décă prin nefasionarea chiriei de casă se comite o prescurtare a dărei, cade responsabilitatea pe posesorul casei.

La cas, décă pentru una și aceiași casă esistă mai mulțĭ posesorĭ, atuncĭ sunt toțĭ datorĭ, ca sĕ subscrie cóla de fasionare, eventualminte sĕ se subscrie prin plenipotențiatul lor. Pentru datele induse în acéstă cólă sunt toți posesorii responsabilĭ.

Intregul venit (brut) al casei consistă din tot, ce primesce posesorul de casă pentru folosirea casei închiriate. Sub venitul chiriei, prin urmare, nu se înțelege numai solvirea banilor statorită sub acest titlu, ci tot aceea, ce oferă chiriașul ca contra preț, pentru folosința obiectului de chiriă; aci se subsumézĕ darea, aruncurile comitatense și comunale, competințele de asigurațiune, competințele pentru clădirea șoselor, speseie pentru adaptările și reparaturile de casă, mai departe tóte acele sume, carĭ le plătesce chiriașul posesorului de casă pentru conducerea de apă, pentru iluminațiune nocturnă, pentru căratul gunoiului etc.; în fine aparține aci fiă-care soiu de prestațiunĭ naturale din partea chiriașului. Prin urmare fiă-care posesor de casă séu încredutul sĕu este obligat, ca la fiă-care clădire, la fiă-care locuință séu la fiă-care piesă de locuință sĕ fasioneze, fără de vr'o detragere, chiriile astfel, după cum s' au stipulat, respective la edificiile séu singuraticele locuințe neînchiriate astfel, după cum de facto s'ar fi putut închiria.

Didirile séu locuințele, ce sunt închiriate cu mobiliar, sunt a-se fasiona așa ca și când ar fi fost închiriate fără mobile; dér propietarul casei are sĕ arete cu cifra în fasiune, câtă sumă din suma întrégă a chiriei sĕ vine pe mobile; tot așa are sĕ se întêmple, décă s'a închiriat o locuință cu grădină, în casul acesta sĕ se arate suma, ce se vine pe grădină.

In cas, décă o localitate a rĕmas în decursul anului 1898 gólă și neînchiriată, atuncĭ are de a-se induce în cólele de fasionare suma de chirie, carea s'ar fi căpătat închiriându-se localitatea.

Asemenea nu sunt a-se introduce în cóla de fasionare datoriile, ce sunt scrise pe case, de-óre-ce aceste însemnărĭ nu se iau în considerație la mĕsurarea dărei pe case, după-ce fasiunile dărilor întabulate sunt a-se preda deosebit oficiului de dare orășenesc pe o cólă de fasionare deosebită și adecă, tot-déuna *în cursul lunei lui Ianuarie a fiă-cărui an* pentru ca sĕ fie luat în considerațiune la mĕsurarea adausului la darea generală pe venite.

Acel posesor de case séu acel îngrijitor de case, care nu așterne fasiunea dărei de casă séu nu reîntregesce în decursul terminului statorit (cu cel mult 8 dile) de către organul măsurărei dărei cóla de fasiune lui așternută cu mancitățĭ, se obligă ca sĕ pórte spesele împreunate cu luarea ocupațiunei locale spre scopul delăturării astor-fel de manicitățĭ pedepsindu-se afară de aceea cu o pedépsă dela 1—50 fl. v a.

Asupra referințelor și datelor faptice din carĭ se póte dejudeca venitul chiriei casei, obligă fiă-cine, ca, îndată ce este provocat de organele de dare, sĕ dea charificările cerute.

La cererea posesorului de casă se obligăc hiriașii, ca prin inducerea numelui în respectiva rubrică a cólei de fasiune sĕ adeveréscă adevĕrul fasionărei. Acel posesor de casă, care își suascrie de către chiriașĭ cóla fasionărei chiriei *mai înainte de ce sĕ fi indus mai intâiu chiriile*, se pedepsesce atâtea-orĭ cu 100 fl., de câte-orĭ au comis față de singuraticii chiriașĭ acéstă neglijare.

Pedépsa bănéscă se estradéză în întréga ei sumă acelei, care a făcut arătarea.

La cas, când posesorul casei în înțelegere cu chiriașul a comis prescurtarea de dare și prin acésta prescurtarea erariului (de stat) atuncĭ se pedepsesc ambele părțĭ *cu suma triplă*; din prescurtarea comisă; de o astfel de pedépsă se absólvă însĕ chiriașul atuncĭ, când asupra acestei prescurtărĭ face în decursul a 15 dile raport la antoritatea financiară reg.

Acel posesor de casă, care nu arată în decursul a 14 dile împrejurarea că locuința numai este gólă, mai departe, că s'a schimbat categoria dărei de casă (sub care este de a se înțelege acea împrejurare, când casa séu locuința carea până acum a aparținut dărei după clasele de casă, se supune în urma închirierei dărei chiriei de casă, și viceversa), — în fine acel posesor de casă, care nu arată în aceleași termin oficiului orășĕnesc de dare, că a espirat dreptul eliberărei casei sale de dare, prin urmare: împrejurările carĭ dispun începerea obligămêntului solvirei dărei, se pedepsesce în sensul §. 100 al art. de lege 44 din anul 1883. cu o pedépsă, care póte fi până de 8 orĭ atât, de mare cât este suma aceea cu care s'a prescurtat erariul.

La cas dacă nu se póte constata suma prescurtătóre, atuncĭ conține pedépsa banală suma dela 1—500 fl.

In urmă se mai amintesce, cum-că în acel cas, décă pentru înlesnirea partidelor supuse dărei de casă din orĭ și ce causă séu abținere nu s'a predat fasiunea de chiria casei, posesorul casei nu este eliberat dela predarea fasiunei la terminul defipt, ci din contră e obligat a-și lua fasiunea pentru darea de casă, dela oficiul de dare orășenesc.

Darea casei se statoresce de organele oficiului orășĕnesc de dare.

Brașov. 12 Novemb. 1898.

1—2. **Oficiul de dare orășenesc**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La prea înaltă poruncă a Mă- jestăți Sale c. și r. Apostolice, a

XXXII. Loterie de stat c. r.

pentru scopurĭ de binefacere civile a monarchiei de dincolo.

Acésta loterie de banl — unica în Austria legal concesionată — **constă din 12034 câștigurĭ în banĭ gata, cu suma totală de**

200,000 Coróne.

Penrru plata câștigurilor garantéză Direcția c- r. a loteriei.

Tragerea urméză fără amânare în 15 Decemvre 1898.

Un los costă 4 Coróne.

Losurĭ so capĕtă: la despărțămêntul loteriilor de stat **în Viena** Riemergasse 7, la colectanți de loterie. traficĭ, la oficiul de dare, poste telegraf și căi ferate, la case de schimb etc. — Planul loteriei pentru cumpĕrător de losurĭ gratis. —

Losurile se trimet libere de porto.

5—10 408.

Direcția c. r. a loteriilor,
Secția loteriei de stat.

Fie-care los jócă la tóte 6 tragerile
fără a plăti ulterior.

6 Trageri. **6** Trageri.

LOSURI JURNALISTE

Câștigul principal în valóre de **100,000** Coróne.

5 à **20,000** Coróne.

Obiectele câștigate la cerere sĕ rescumpĕră cu scădere de 20% în banĭ gata.

Prețul unui los 1 Corónă.

— Tragerea deja în 4 Ianuarie 1899. —

Losurĭ recomandă **Jacob Adler și Fratele,**
casă de bancă în Brașov,

3

Tragerea la 17 Novembre, prin urmare numai 1 dl.

MOTTO:

Décă dorescĭ, ca mândra Fortună
Póme de aur sĕ-ți dăruéscă
Sus, cu grăbire 'n a ei grădină
Sĕminte aruncă, ca sĕ 'ncoltéscă.

Și acésta nu e pur fantasie,
Căcĭ a deiței mare-inspirare
La încercarea în loterie
Aduce adesea avere mare!

Losurĭ ale loteriei de clasă r. ung.

în mare asortiment de numere diferite pe cât vor fi disponibile sĕ capĕtă la cassa de bancă

NUSSBÄCHER & BEER BRAȘOV, (Transilvania).

Prețul losurilor clasa I.: Un los întreg **fl. 6 = lei 12.70,** o jumĕtate **fl. 3 = lei 6.75,** a patra parte **1 fl. 50 cr. = lei 3.20.** — A se trimite și porto 20 cr., sĕu 60 centime.

Prospecte la cerere gratis și franco.

10 10

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.